

Parteneriatul Strategic România- Statele Unite ale Americii

Dr. Alexandru Cristian

Evoluția relațiilor româno-americane

- Cu o istorie de 140 de ani de relații diplomatice permanentizate și cu aproape 180 de ani de contacte comerciale, relațiile româno-americane au evoluat în funcție de circumstanțele istoriei. Â
 - ❑ Prima perioadă sau cea **timpurie** o putem marca în istorie între anii 1843-1880. Anul 1843 este anul în care o primă ambarcațiune comercială americană a atins porturile românești și anume portul Galați
 - ❑ A doua perioadă o putem situa între anii 1880-1940 sau perioada **oficializării** și a **dezvoltării** relațiilor româno-americane. Această perioadă are doi ani cardinali, anul 1880 oficializarea relațiilor prin numirea primului reprezentant diplomatic american în România și anul 1918 prin înființarea Legației României de la Washington D.C. Trebuie să subliniem că în perioada Primului Război Mondial, România și Statele Unite ale Americii au fost aliați fără să aibă un act juridic oficial, un tratat sau un pact. Am fost Aliați fără Alianță, cum spunea istoricul Ion Stanciu.
 - ❑ A treia perioadă situată între anii 1947-1989 a fost perioada marilor provocări ale relațiilor bilaterale. În anul 1964 ambele state și-au ridicat legațiile la rang de ambasade. Relațiile dintre România comunistă și Statele Unite ale Americii au fost privite ca un paradox, un stat în siajul Moscovei cu o relație normală și bună cu marele inamic.

Evoluția relațiilor româno-americane

- ***Anii aceia au fost simbolizați de prodigioasa activitate a ambasadorului Corneliu Bogdan, ambasador între anii 1967-1976.***
- Perioada postdecembristă a relațiilor bilaterale a fost marcată de câștigarea încrederii și de coagularea unei cooperări mai eficiente. Anul 1997 este emblematic pentru politica externă a României postdecembriste. La data de 11 iulie 1997 a fost lansat Parteneriatul Strategic dintre Statele Unite ale Americii și România. Un eveniment care a marcat întreaga istorie a relațiilor bilaterale româno-americane. Am fost aliați fără alianță, am avut relații complexe în perioada comunistă dar odată cu lansarea acestui Parteneriat Strategic am devenit în mod oficial parteneri relaționându-ne pe domenii diverse.
- Evoluția relațiilor româno-americane a fost marcată de timpul istoric. Uneori istoria cu neprevăzutele sale și plină de incertitudine și-a spus primul și ultimul cuvânt în relațiile bilaterale româno-americane.

Parteneriat Strategic –definire, concept

- O definiție generală și abstractă ar fi că parteneriatul este un act de politică externă, un document de intenție fără un fundament juridic cum ar fi tratatul sau pactul. Așadar parteneriatul este intenția unor state de a consolida relațiile bilaterale în anumite domenii, de cele mai multe ori specificate în document.
- Apariția parteneriatelor strategice este un factor de tehnicizare a politicii externe și de nișare a acesteia, dacă un tratat este mai larg și mai general un parteneriat strategic se axează pe anumite domenii
- Trebuie să menționăm că țara noastră a fost primul stat est-european care a semnat Parteneriatul pentru Pace la data de 26 ianuarie 1994.
- După declarația de la Madrid și vizita Președintelui Bill Clinton ce a marcat apariția Parteneriatului Strategic, în anul următor asistentul Secretarului de Stat al Statelor Unite ale Americii, M. Grossman, a trasat domeniile de interes ale parteneriatului.

Parteneriat Strategic –definire, concept

- Parteneriatul Strategic între anii 1997-2011 a fost marcat de o perioadă de dezvoltare și aprofundare a relațiilor bilaterale. Am împărțit această perioadă, în două, pentru că în anul 2011 se va semna *Declarația Comună privind Parteneriatul Strategic*. Anul 2004 reprezintă anul aderării țării noastre în Organizația Tratatului Atlanticului de Nord.
- Parteneriatul Strategic a fost dezvoltat în jurul cooperării militare, cooperării de securitate regională și a dezvoltării unor mecanisme comune privind amenințările și riscurile neconvenționale.
- De asemenea Parteneriatul Strategic a însemnat apariția unor noi instituții și mecanisme la nivelul statului român. Mă refer aici la înființarea Parchetului Național Anticorupție, actuala Direcție Națională Anticorupție, crearea Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului, unde autoritate națională este Serviciul Român de Informații conform Legii 535/2004.
- Acordul *Status of Force* sau Acordul de Acces a fost semnat în anul 2005, acord ce permitea staționare unor contingente militare americane pe teritoriul țării.
- În anul 2006 România a fost primul stat est-european care a semnat un acord de staționare a unui contingent militar american pe teritoriul țării. Un alt acord bilateral a fost cel în domeniul justiției penale internaționale.
- Trebuie să menționăm și Acordul dintre România și Statele Unite ale Americii referitor la activitățile forțelor Statelor Unite staționate pe teritoriul României, acord semnat în 6 decembrie 2005
- Tot în anii 1997-2011 s-a format un Comitet de Parteneriat pentru Parteneriatul Strategic, structură gestionată de Ministerul Afacerilor Externe și Departamentul de Stat

Parteneriat Strategic – evoluție

- În primii ani Parteneriatul s-a dezvoltat dar nu a fost instituționalizat și nu a fost marcat de o cooperare strânsă în alte domenii cum ar fi domeniul economic, social, economic.
- *Pentru mine puterea americană este într-o perioadă de transformare, nu este în criză, este o transformare fundamentală în mai multe etape - etape politice, geopolitice și geostrategice.*
- O analiză obiectivă și clară ne poate arăta că relația excelentă poate fi perturbată de evenimente externe și interne având ca și cauză scopuri ascunse și de zădărniciere a evoluției geopolitice a ambelor state.
- Un alt pericol ascuns este neînțelegerea valorilor clasice și fundamentale ce au stat la baza apariției acestui Parteneriat Strategic, democrația și drepturile fundamentale ale omului.
- O neînțelegere pornită din varii motive, ambele țări pot fi supuse unor forme de manipulare extrem de absconse și atent lucrate cu direcții de acțiune multiple.

Analiza PESTLE a Parteneriatului Strategic dintre România și Statele Unite ale Americii

- Factorii politici
- Factorii economici
- Factorii sociali/culturali
- Factori tehnologici
- Factori legislativi
- Factori ecologici

Analiza PESTLE a Parteneriatului Strategic dintre România și Statele Unite ale Americii

1. Factorii politici

- *România* - este o republică cu un regim semi-prezidențial accentuat, integrată în zona euroatlantică într-un Parteneriat Strategic cu Statele Unite ale Americii dar și cu alte state. Este o democrație relativ recentă și cu multe perioade tensionate, plină de instabilități la nivel politic. Cu două Constituții ratificate și în căutarea unei formule constituționale optime pentru a rezista provocărilor Istoriei.
- *Statele Unite ale Americii* - Este un stat federal, o republică prezidențială considerată ca fiind cea mai veche și autentică democrație din istorie. Este cea mai performantă democrație din considerente istorice, filosofice și morale bazate pe singura Constituție neschimbată sau nerevizuită la care s-au adăugat 27 de amendamente ratificate și alte șase încă neratificate. Un număr extrem de mic în peste de 200 de ani de istorie constituțională. Constituția Statele Unite ale Americii a fost redactată în septembrie 1787 și ratificată pe data de 4 martie 1789. O democrație solidă și unică. Statele Unite ale Americii și-au demonstrat de-a lungul istoriei o capacitate unică de a rezista provocărilor Istoriei.

Analiza PESTLE a Parteneriatului Strategic dintre România și Statele Unite ale Americii

2. Factorii economici

- *România* - O economie liberă, democratică, insuficient dezvoltată datorită privatizării masive a mijloacelor de producție comuniste dar și a unor industrii inadaptate vremurilor în care trăim. România se mai manifestă printr-o greoaie mobilitate a pieței și a forței de muncă dar și prin stimularea insuficientă a populației tinere aptă de muncă și de efort intelectual. Observăm o pierdere extrem de importantă a forței de muncă din țara noastră datorită incapacității de inovare a pieței de muncă.
- *Statele Unite ale Americii* - O economie solidă, puternică bazată pe o varietate economică și o complexitate a mijloacelor de producție. Economie extractivă și productivă, o economie tehnologizată la un înalt nivel și o ramură foarte dezvoltată a serviciilor și bunurilor de larg consum. De asemenea o economie axată pe inovații. În ciuda ultimilor ani și a predicțiilor negative economia Statelor Unite a rămas pe primul loc și a devenit mai performantă și mai complexă.

Analiza PESTLE a Parteneriatului Strategic dintre România și Statele Unite ale Americii

3. Factorii sociali/culturali

- *România* - Un potențial social foarte mare datorat unei inteligențe moștenite, un nivel important de cultură și de cunoștințe generale. Din păcate societatea românească este prinsă între clivajele dintre trecut, prezent și viitor. Moștenirea cultural-tradițională a intrat în coliziune cu noile trăsături ale modernității. Pentru a reuși țara trebuie să dea dovadă de un ecletism și de o ingeniozitate culturală unică.
- Valori perene care sunt cunoscute în toată lumea au intrat în coliziune cu alte norme și valori. Din păcate cultura noastră a suferit de o limbă cu expunere modestă în plan global.
- *Statele Unite ale Americii* - Un stat relativ tânăr cu o societate dinamică în care timpul este foarte important. Sinteza al unui creuzet al lumilor (*melting pot*) societatea americană a depășit așteptările multor istorici și a devenit cea mai importantă societate la nivel mondial reușind să imprime norme, idei și valori. O stare de tensiune a fost și este reprezentată de rasele și etniile conlocuitoare, credem că în viitor vor ajunge la un modus vivendi și credem că vor depăși evenimentele nefericite din ultimul timp.

Analiza PESTLE a Parteneriatului Strategic dintre România și Statele Unite ale Americii

4. Factorii tehnologici

- *România* - Statul proaspăt ieșit din comunism avea o tehnologie eficientă dar neadaptată cerințelor vremii. În prezent România posedă o tehnologie, în multe locuri, învechită dar cu vârfuri de lance în zona IT și de comunicații dar și în tehnologie medicală. Evoluția tehnologică a țării noastre a depins foarte mult de factorii economici dar și de migrația forței de muncă.
- *Statele Unite ale Americii* - Datorită potenței economice și implicit a celei financiare Statele Unite ale Americii posedă o tehnologie avansată și în continuă dezvoltare și inovare. Tehnologiile care în prezent sunt vechi în Statele Unite, în alte zone ale lumii sunt considerate noi și de ultimă generație. Dezvoltarea capacității spațiale este un semn al vârfului tehnologic bazat pe o economie solidă dar și pe o știință la fel de evoluată.

Analiza PESTLE a Parteneriatului Strategic dintre România și Statele Unite ale Americii

5. Factorii legislativi

- *România* - Stat cu două Constituții adoptate și cu un număr extrem de mare de acte normative. Dinamica legislativă a României a fost extrem de volatilă datorită lungului proces de tranziție. Normarea excesivă a dus și la numeroase contencioase la nivel administrativ. Trebuie să precizăm și lupta constituțională între cele două palate care a produs șocuri politice și a zădărnicit evoluția țării.
- *Statele Unite ale Americii* - Democrație clasică, veche, stabilă bazată pe drepturile omului. Deși există o multitudine de acte normative datorită statului federal, principiile generale de drept penal, civil, administrativ și constituțional au rămas de neschimbate. Stabilitatea legislativă a favorizat un puternic impuls pentru dezvoltarea Marii Republici, cum a fost denumită de Winston Churchill.

Analiza PESTLE a Parteneriatului Strategic dintre România și Statele Unite ale Americii

6.Factorii ecologici

- *România* - O țară cu un climat temperat continental cu o faună și floră complexă dar și cu multiple de resurse de sol și subsol. Dimensiunea ecologică nu este, din păcate, suficient reprezentată în țara noastră deși s-au făcut pași importanți pentru preservarea mediului înconjurător. Instituții ale administrației publice centrale și locale au în strategiile acestora preservarea mediului înconjurător.
- *Statele Unite ale Americii* - O țară cu o climă variată datorită așezării geografice și a întinderii teritoriale, ne referim aici și la teritoriile din afara continentului american. Datorită dezvoltării economice și industriale s-au luat măsuri pentru preservarea mediului înconjurător încă din perioada ascensiunii spre dominația economico-financiară la nivel global. Multiple instituții asigură protejarea mediului înconjurător, a faunei și a florei.

Ipoteze despre prezent și viitor – Parteneriatul Strategic

- *Ca o primă ipoteză de lucru, observăm dorința ambelor state de a menține Parteneriatul Strategic la nivelul prezent.*
- *O a doua ipoteză de lucru este reprezentată de necesitatea unei accentuări a relațiilor bilaterale prin instituționalizarea Parteneriatului Strategic.*
- **Parteneriatul Strategic** are nevoie de o diagnoză extrem de precisă pentru a putea face prognoze
- Parteneriatul Strategic dintre România și Statele Unite ale Americii, unul stabil și aprofundat, trebuie supus unei diagnoze pentru a observa direcția spre care se îndreaptă într-o lume plină de volatilitate, incertitudine, complexitate și ambiguitate – lume VICA/VUCA.
- Într-o lume în care lebede negre sau albe și rinoceri gri așteaptă să-și facă apariția.
- Parteneriatul Strategic a fost marcat de puternice și stabile relații politico-militare, cooperare la nivelul sistemului de apărare și de securitate a fost una excelență în aceste două decenii.

Declarația comună privind Parteneriatul Strategic pentru secolul XXI între România și Statele Unite ale Americii

- Apariția Declarației Comune a fost stimulată de factori istorici obiectivi extrinseci și de gândirea geopolitică americană înstrînsă, alături de nevoia României de siguranță strategică.
- Declarația s-a născut în jurul dorinței de a dezvolta un sistem complex de apărare împotriva rachetelor balistice în Europa de Est.
- Declarația Comună a fost semnată în data de 13 septembrie, în anul 2011. Declarația este un document ce își propune diverse obiective pentru aprofundarea cooperării dintre ambele state.
- România ca și partener strategic a fost deschisă la această propunere și a fost de acord ca anumite spații geografice de pe teritoriul său pentru a fi folosite de Statele Unite ale Americii. Aducerea unor contingente americane la baza Mihail Kogălniceanu din Constanța este începutul acestei cooperări complexe în domeniul militar și de securitate
- *Acordul dintre România și Statele Unite ale Americii privind amplasarea unui sistem de apărare împotriva rachetelor balistice al Statelor Unite ale Americii în România*, este un act juridic ce a dus la construirea și operaționalizarea bazei militare de la Deveselu, din județul Olt
- Acordul a fost semnat în anul 2016, este încheiat pe o perioadă nedeterminată și este urmat de alte acorduri mai tehnice referitoare la cooperarea militară.
- Baza militară a fost construită între anii 2011- 2016 și a fost operaționalizată în anul 2016, devenind Baza militară 99 Deveselu. Baza devenind astfel o etapă cheie în dezvoltarea sistemului european de apărare anti-rachetă al Statelor Unite ale Americii, denumit *European Phased Adaptive Approach*.

Declarația comună privind Parteneriatul Strategic pentru secolul XXI între România și Statele Unite ale Americii

- Baza militară de la Deveselu a fost cuprinsă în Strategia N.A.T.O. referitoare la dezvoltarea unui sistem de apărare împotriva rachetelor balistice. Această bază împreună cu facilitățile de la Mihail Kogălniceanu reprezintă un pilon fundamental în prezervarea securității în Zona Extinsă a Mării Negre, zonă în care evenimentele se succed extrem de repede și cu turnuri pline de incertitudine și ambiguitate.
- Declarația Comună mai prevede crearea unui grup de lucru (*Task Force*) ce are ca sarcină să aprofundeze cooperarea în domenii precum cel economic, securitatea energetică, problema acordării vizelor dar și alte aspecte socio- economice.
- În data de 26 septembrie 2016 s-a semnat la Washington D.C. *Declarația Comună pentru Implementarea Parteneriatul Strategic pentru secolul XXI între România și Statele Unite ale Americii.*
- Noile direcții de acțiune dorite de partea română sunt dezvoltarea unei solide cooperări economice dar și a ridicării vizelor. În ceea ce privește accesarea în programul Visa Waiver, Statele Unite ale Americii și-au exprimat sprijinul pentru accesare, problema s-a ridicat la dezvoltarea unui eficient sistem la nivel național de combatere a terorismului dar și de scăderea ratei de refuz pentru acordarea vizei pentru cetățenii români.

Baza Militară 99 – Deveselu, Județul Olt

Baza Militară 99 – Deveselu, Județul Olt

Approved for Public Release 13-MDA-7431 (5 Septem

Declarația comună privind Parteneriatul Strategic pentru secolul XXI între România și Statele Unite ale Americii

- Parteneriatul Strategic este un instrument eficient de politică externă, care este durabil și are în vizor un domeniu crucial, important și anume dimensiunea militară și de securitate națională a ambelor state.
- Instituționalizarea Parteneriatului Strategic într-un act juridic sau a unui instrument de politică externă trebuie analizată foarte serios și luată în considerare.
- Parteneriatul Strategic este unul dintre cei trei piloni ai politicii externe a țării noastre, alături de statutul de membru al Uniunii Europene și al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord.

De la Parteneriat, la Declarație, la Tratat ?

- Evoluția relațiilor bilaterale româno-americane ne-a învățat că putem avea relații excelente fără a formaliza aceste relații sub forma unor acte juridice oficiale.
- Proiecția puterii americane a fost folosită pentru descurajarea revirimentului geopolitic al Federației Ruse dar și pentru oprirea centurii de foc pe care Federația Rusă a creat-o de la Murmansk/Kaliningrad până în Siria, portul Tartus.
- Statele Unite ale Americii doresc să contruiască o Cortină de Oțel pentru a opri cavalcada geostrategică rusă.
- Cooperarea în domeniul intelligence-ului dar și a terorismului a fost extrem de benefică pentru țara noastră și a fost un alt pilon solid al Parteneriatului Strategic.
- Extinderea Parteneriatului Strategic în alte domenii de cooperare cum ar fi cel economic, cultural, științific, social este necesară dezvoltării țării noastre și creșterii capacității strategice a țării noastre.
- De asemenea reprezintă un punct esențial în întărirea securității naționale a țării noastre și proiectarea unui climat stabil în Zona Extinsă a Mării Negre, după alți autori Regiunea Extinsă a Mării Negre.

De la Parteneriat, la Declarație, la Tratat ?

- *Am avut contacte comerciale, ne-am permanentizat relațiile, am fost aliați fără alianță (după definiția dată de Ion Stanciu) în Primul Război Mondial, am avut relații bune în perioada comunistă și am culminat cu Parteneriatul Strategic.*
- **După Parteneriatul Strategic a apărut Declarația Comună care a întărit și mai mult Parteneriatul.**
- Logica evenimentială istorică ne spune că ne îndreptăm spre o altă etapă a cooperării și anume cea a formalizării și a instituționalizării Parteneriatului Strategic.
- Acum la aproape un sfert de secol și la un deceniu de la Declarația Comună cred cu tărie că forma pe care relația bilaterală româno-americană trebuie să o aibă în vedere este negocierea, semnarea și ratificarea unui tratat.

CORTINA DE OȚEL

- ***Marea Strategie a Statelor Unite ale Americii*** este păstrarea hegemoniei la nivel global și menținerea acestui statut pentru o perioadă îndelungată. Astfel vor trebui să zădărnicească eforturile Federației Ruse de a reveni pe scena globală și de a domina geopolitic Europa și eforturile Republicii Populare Chineze de a deveni hegemon global.
- *Cortina de Oțel*, cum am denumit-o, este un spațiu geografic care cuprinde țările Polonia, Slovacia, Ungaria și România. Acest coridor va lega printr-o complexă rețea de infrastructură portul Gdansk de portul Constanța.
- Trebuie amintit că Ucraina este o țară tampon între acest coridor și masa continentală rusă.
- ***Parteneriatul Strategic al României cu Statele Unite ale Americii trebuie să evolueze și să se fundamenteze având la bază și această idee geopolitică și geostrategică.***
- Astfel țara noastră va fi parte a acestui coridor și se va afla sub o umbrelă de securitate unică în istoria sa

Cortina de Otel

Tratat de Alianță – ipoteză de viitor

- *Un tratat solid de cooperare și alianță între Statele Unite ale Americii și România ar reprezenta culminarea bunelor relații bilaterale și ar fi un mesaj puternic pentru partenerii noștri din Uniunea Europeană și Organizația Alianței Tratatului Atlanticului de Nord.*
- Un tratat de cooperare și alianță care să formalizeze domenii de cooperare și schimb la nivel de educație, cercetare, ecologic, turism, antreprenariat alături de excelentele relații la nivel militar-strategic dintre ambele state.
- *Nu este o prognoză sau o predicție este o analiză ce reiese din logica evenimentțială a Istoriei care poate fi răsturnată de evenimente neprevăzute*